II

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt)

BESLUT

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 20 november 2007

om det statliga stöd C 36/A/06 (f.d. NN 38/06) som Italien har genomfört till förmån för ThyssenKrupp, Cementir och Nuova Terni Industrie Chimiche

[delgivet med nr K(2007) 5400]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2008/408/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av EG-fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar [1] ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) I samband med ärende C 13/06 (f.d. N 587/05) – Förmånlig eltariff för energiintensiva industrier på Sardinien, blev kommissionen medveten om att två stödåtgärder rörande en förmånlig eltariff hade förlängts. Förlängningen beviljades genom artikel 11.11 i lagdekret nr 35/2005 som omvandlades till lag nr 80 av den 14 maj 2005 (nedan kallad *lag nr 80/2005*) och den genomfördes utan föregående anmälan till kommissionen. Förmånstagare är aluminiumtillverkaren Alcoa och de tre företag som bildades genom uppdelningen av Società Terni: Terni Acciasi Speciali, Nuova Terni Industrie Chimiche och Cementir (nedan kallade *Terniföretagen*).

(2) Genom en skrivelse av den 23 december 2005 begärde kommissionen information från Italien, som svarade genom en skrivelse av den 24 februari 2006. Italien lämnade ytterligare information genom skrivelser av den 2 mars 2006 och den 27 april 2006.

(3) Genom en skrivelse av den 19 juli 2006 underrättade kommissionen Italien om sitt beslut om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget avseende båda stödordningarna (ärende C 36/06).

(4) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* [2]. Kommissionen uppmanade berörda parter att lämna sina synpunkter på stödet i fråga.

(5) Italien lämnade synpunkter genom en skrivelse av den 25 oktober 2006. Ytterligare information lämnades genom skrivelser av den 9 november 2006 och den 7 december 2006.

(6) Kommissionen mottog synpunkter från berörda parter. Synpunkterna översändes till Italien som gavs tillfälle att bemöta dem. Italiens svar på synpunkterna inkom genom en skrivelse av den 22 december 2006.

[1] EUT C 214, 6.9.2006, s. 5.

[2] EUT C 214, 6.9.2006, s. 5.

(7) Genom en skrivelse av den 20 februari 2007 begärde kommissionen ytterligare upplysningar, som Italien lämnade genom skrivelser av den 16 april 2007, den 10 maj 2007 och den 14 maj 2007.

(8) Den 18 september 2007 delades ärendet upp i del A, som gäller de tre företag som bildades genom uppdelningen av Società Terni (Terniföretagen) och del B, som gäller Alcoa. Detta beslut gäller endast förlängningen av de förmånliga tarifferna för Terniföretagen.

(9) Korrespondensutbytet som berör Alcoa återges inte här.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

(10) I artikel 11.11 i lag nr 80/2005 fastställs en förlängning av giltighetstiden för två stödordningar som innebär att stödmottagarna får el till reducerat pris jämfört med den allmänna eltariffen. De två stödmottagarna, som är till naturen olika och kommer att behandlas separat, är dels aluminiumtillverkaren Alcoa, dels de tre företag som bildades vid uppdelningen av Società Terni.

Den ursprungliga stödåtgärden och första förlängningen av den

(11) Italien nationaliserade sin elsektor genom lag nr 1643 av den 6 december 1962 (nedan kallad *nationaliseringslagen*). Enligt lagen överfördes Italiens befintliga kraftverk till det nya statsägda företaget ENEL, som fick monopol på produktion, distribution och leverans av el.

(12) Vid nationaliseringstidpunkten var Società Terni ett statsägt företag som tillverkade stål, cement och kemikalier. Staten utövade effektiv kontroll över företaget genom majoritetsinnehav i företaget, via det statliga holdingbolaget IRI och den statsägda Finsidergruppen. Società Terni ägde också ett vattenkraftverk som företaget skötte driften av. Huvuddelen av den el som producerades användes i företagets tillverkningsprocesser.

(13) I nationaliseringslagen fastställdes som ett allmänt undantag att företag som primärt producerade el för egna behov (*egenproducenter*) inte omfattades av nationaliseringen och därför fick behålla sina elproduktionstillgångar ([3]). Trots Società Ternis ställning som egenproducent nationaliserades företagets produktionstillgångar, eftersom företaget var strategiskt placerat i Italien. Överföringen till ENEL fastställdes i artikel 4.5 fjärde strecksatsen i nationaliseringslagen.

(14) Genom presidentdekret nr 1165/63 beviljade Italien företaget ersättning för överföringen av företagets produktionstillgångar. Ersättningen beviljades i form av en förmånlig eltariff för perioden 1963–1992.

(15) 1964 uppdelades Società Terni i tre separata företag: ståltillverkaren Terni Acciai Speciali, kemikalietillverkaren Nuova Terni Industrie Chimiche och cementtillverkaren Cementir. De tre företagen privatiserades senare och köptes upp av ThyssenKrupp, Norsk Hydro respektive Caltagirone.

(16) Som anges i skäl 1 i detta beslut, kallas dessa tre företag gemensamt Terniföretagen medan det ursprungliga företaget kallas Società Terni. Tariffen som först beviljades Società Terni och sedan Terniföretagen kallas nedan Ternitariffen.

(17) Den förmånliga tariffen fortsatte vara i kraft, med samma villkor, för de tre Terniföretagen. Den huvudsakliga stödmottagaren (när det gäller volymen subventionerad el, både absolut sett och som andel av företagets totala elförbrukning) är ThyssenKrupp.

(18) Specialtariffens giltighetsperiod sammanföll med den allmänna koncessionsperioden för vattenkraft ([4]) i Italien, som löpte ut 1992. Società Ternis egen koncession hade undantagsvis beviljats för 60 år (i stället för den normala perioden på 30 år) och den löpte ut i slutet av 1980-talet.

(19) 1991 förlängde Italien alla gällande koncessioner för vattenkraft till 2001 genom lag nr 9 av den 9 januari 1991 om ”genomförandebestämmelser för den nya nationella energiplanen: institutionella aspekter, vattenkraftverk och nätverk, kolvätebaserad och geotermisk energi, egenproducenter och skattebestämmelser” (senare *lag 9/1991*). Genom artikel 20.4 i lag 9/1991 förlängde Italien också perioden för Terniföretagens förmånliga tariff till 2001. Under de efterföljande sex åren (2002–2007) skulle därefter andelen subventionerad el till Terniföretagen gradvis reduceras så att förmånstariffen senast i slutet av 2007 skulle avslutas.

([3]) Artikel 4.6, första strecksatsen, a och b i lag nr 1643/62.

([4]) Företag som utnyttjar allmänna vatten för elproduktion beviljas koncessioner (*concessione di derivazione idroelettrica*) som är tidsbestämda. Koncessionsperioden (i regel 30 år i Italien) är tillräckligt lång för att företagen ska kunna täcka investeringskostnaderna. När koncessionerna löper ut beviljas de på nytt genom ett öppet urvalsförfarande.

(20) Lag 9/1991 innehöll ett stort antal bestämmelser, av vilka en del inbegrep statligt stöd. Lag 9/1991 anmäldes till kommissionen tillsammans med lag 10/1991 (”genomförandebestämmelser för den nationella energiplanen vad avser energieffektivitet, energibesparingar och utvecklandet av förnybara energikällor”). Kommissionen förklarade 1991 ([5]) att det stöd som fastställs i båda lagarna är förenligt med reglerna om statligt stöd.

Ternitariffens struktur

(21) Villkoren för Società Ternis förmånliga tariff fastställdes i artiklarna 6–8 i presidentdekret nr 1165/63 om ”överföring till Ente Nazionale per l'Energia Elettrica av tillgångarna som används för de verksamheter som avses i artikel 1.1 i lag nr 1643 av den 6 december 1962 och som bedrivs av Terni-società per l'Industria e l'Elettricità S.p.A.” (nedan kallat *DPR 1165/1963*). Enligt DPR 1165/1963 skulle ENEL leverera en fastställd volym el (1 025 000 MWh per år) till Società Terni. Denna volym motsvarade företagets elförbrukning år 1961 plus en extra volym (595 000 MWh per år) som motsvarade den förväntade tilläggsförbrukningen till följd av investeringar som hade påbörjats men som ännu inte hade slutförts år 1962.

(22) Det förmånliga priset beräknades genom att jämföra två alternativa metoder och tillämpa den metod som var gynnsammare för företaget.

a) Alternativ 1 baserade sig på det genomsnittliga elpris som Società Ternis tillverkningsavdelningar betalade till företagets elavdelning (och som motsvarade produktionskostnaderna vid Ternis eget vattenkraftverk).

b) Alternativ 2 var kopplat till ENELs referenspris för en kund som har samma profil (egenproducent) som Società Terni.

(23) I praktiken användes alternativ 1 fram till år 2000, då ändringar i den italienska tariffstrukturen till följd av elmarknadens avreglering tvingade fram en övergång till alternativ 2.

(24) 1997 inleddes en översyn av tariffstrukturen och en strukturerad tariff infördes. Denna bestod av två delar – del A för fasta och allmänna kostnader och del B för rörliga kostnader. Från och med den 1 januari 2000 tillämpades Ternitariffen i form av en kompensatorisk del (*componente compensativa*). Denna beräknades som summan av alla beståndsdelar i den tariff som Terni i egenskap av (virtuell) egenproducent inte behövde betala (hela del B och en viss del av del A). Metoden motsvarar den andra av de alternativa metoder som beskrivs i dekret nr 1165/63.

(25) Den gradvisa minskningen av den volym el och energi som levererades till Terniföretagen till förmånligt pris under avvecklingsperioden (2002–2007) visas i tabellen.

År	GWh	MW
2001	1 620	270
2002	1 389	231
2003	1 157	193
2004	926	154
2005	694	116
2006	463	77
2007	231	39

Andra förlängningen av tariffen

(26) Genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005 beslöt Italien att avbryta avvecklingen och bevilja en ny förlängning av Ternitariffen, denna gång till 2010. Enligt artikel 11.13 i lagen var åtgärden tillämplig från och med den 1 januari 2005. Strax därefter förlängdes de allmänna koncessionerna för vattenkraft till 2020 ([6]).

(27) Denna andra förlängning av tariffen är den åtgärd avseende vilken kommissionen har inlett ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget och den åtgärd som är föremål för detta beslut.

(28) Enligt lag nr 80/2005 ska Terniföretagen fram till 2010 få samma fördelar som de hade den 31 december 2004 med avseende på levererade volymer (926 GWh för de tre Terniföretagen) och priser (1,32 eurocent/kWh). Volymen levererad el är för närvarande fördelad enligt följande: Thyssen-Krupp 86 %, Nuova Terni Industrie Chimiche 10 % och Cementir 4 %.

(29) Genom lag nr 80/2005, som den tolkades och genomfördes av el- och gasmyndigheten AEEG, infördes också en indexeringsmekanism enligt vilken den förmånliga tariffen från och med den 1 januari 2006 årligen stiger i takt med de prisökningar som registreras på de europeiska elbörserna i Amsterdam och Frankfurt, med ett tak på 4 %.

([5]) Statligt stöd NN 52/1991, skrivelse SG(91) D/15502.

([6]) Artikel 1.285 i lag nr 266/2005.

Finansieringsmekanism

(30) Ursprungligen förvaltades och betalades Ternis förmånliga tariff av det statsägda företaget ENEL som hade monopolställning inom produktion, överföring, import, distribution och leverans av el i Italien.

(31) År 2002, när elmarknaden gradvis avreglerades och ENEL inte längre hade monopolställning överfördes den finansiella bördan av de förmånliga tarifferna från ENEL till alla elanvändare ([7]). De kompensatoriska delarna till Terniföretagen togs ut i förskott av eldistributörerna, som sedan erhöll återbetalning från det statsägda organet Cassa Conguaglio per il Settore Elettrico (kompensationsfonden för elsektorn, nedan kallad *Cassa Conguaglio*) genom en skatteliknande avgift som debiterades via eltariffens A4-komponent (en av kostnadsposterna på elfakturan).

(32) År 2004 beslutade AEEG att överlåta hela den administrativa förvaltningen av specialtarifferna till Cassa Conguaglio ([8]). Från och med september 2004 betalar Terniföretagen marknadspris för inköpt el (på den avreglerade marknaden) och får från Cassa Conguaglio en återbetalning som motsvarar skillnaden mellan betalt pris och priset enligt förmånstariffen (den kompensatoriska delen) minus avgifter för transport, mätning och försäljning. Kostnaderna finansieras av de italienska elkonsumenterna genom den skatteliknande avgift som nämns i skäl 31.

Garantikrav från AEEG

(33) Efter att kommissionen hade inlett det formella granskningsförfarandet krävde AEEG genom sitt beslut nr 190/06 att Terniföretagen ställer en garanti för betalningarna enligt lag nr 80/2005, för att täcka risken rörande återvinning av stödet.

(34) I samma beslut fastställde AEEG den alternativa möjligheten att under 2006 betala ut i form av förskott de stödbelopp som skulle ha förfallit till betalning i slutet av den tidigare ordningen (2007) på grundval av lag nr 9/1991. AEEG krävde ingen garanti för dessa belopp. Alternativet godtogs av Terniföretagen och genomfördes av AEEG.

([7]) AEEG-beslut nr 228/01.
([8]) AEEG-beslut nr 148/04.

(35) Med undantag av de förskottsbetalningar som nämns i skäl 34 täcks alla andra belopp som Cassa Conguaglio betalade ut till företagen med stöd av lag nr 80/2005 av en garanti.

III. **BESLUT OM ATT INLEDA FÖRFARANDET ENLIGT ARTIKEL 88.2 I EG-FÖRDRAGET**

(36) Kommissionens beslut om att inleda ett formellt granskningsförfarande baserade sig på de motiveringar som anförs i skälen 37–41.

(37) Kommissionen uttryckte tvivel om huruvida tariffen kan anses utgöra en kompenserande åtgärd eftersom Società Terni vid tidpunkten för nationaliseringen var ett statsägt företag. Med tanke på att staten inte kan expropriera sig själv misstänkte kommissionen att överföringen av Società Terni's tillgångar till ENEL kunde omformas till en expropriering som ger Società Terni rätt till ersättning. Kommissionen formulerade ett antagande om att en sådan överföring i själva verket kan anses utgöra en ren omstrukturering av statens egna tillgångar.

(38) Kommissionen ansåg att även om åtgärden till sin karaktär kan betraktas som kompensationsstöd, återstår fortfarande tvivel om huruvida kompensationen är proportionell mot de ekonomiska skador som har åsamkats Società Terni. Kommissionen uttryckte särskilt tvivel om huruvida kompensationen efter 44 år fortfarande kan motiveras.

(39) Kommissionen påpekade att tariffen verkar ha fått en annan karaktär när ENEL upphörde att förvalta stödordningen och bära det ekonomiska ansvaret.

(40) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet baserade sig också på beslut nr 83/396/EKSG (kommissionens beslut av den 29 juni 1983 rörande stöd som den italienska regeringen avser att bevilja vissa stålföretag) ([9]), enligt vilket sådant stöd inte kunde beviljas Società Terni, och domstolens utslag i mål C-99/92 ([10]), där domstolen bekräftade det nämnda EKSG-beslutet som bevis på att Ternitariffen redan hade konstaterats utgöra statligt stöd.

([9]) EGT L 227, 19.8.1983, s. 24.
([10]) Dom i mål C-99/92, Terni SpA och Italsider mot Cassa Conguaglio per il settore elettrico, begäran om förhandsavgörande, REG 1994, s. I-00541.

(41) Beslutet om att inleda förfarandet påpekade kommissionen också att ThyssenKrupp ännu inte hade återbetalat ett statligt stöd som Italien hade beviljat och som hade förklarats vara oförenligt ([11]) och att ThyssenKrupp, med stöd av rättspraxis enligt Deggendorf-domen ([12]) inte kunde få ytterligare statligt stöd.

IV. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

Synpunkter från Terniföretagen

(42) De flesta synpunkterna från Terniföretagen rörande Società Ternis funktion som offentligt ekonomiskt organ (ente pubblico economico), karaktären hos den operation som ledde till överföring av företagets tillgångar, tariffens karaktär av kompensatoriskt stöd, tolkningen av EKSG-beslutet och domstolens utslag samt rörande Cassa Conguaglios roll sammanfaller i huvudsak med Italiens synpunkter, som anförs i skälen 52–69. Därför återges här endast huvuddelarna av Terniföretagens synpunkter och eventuella tilläggselement, i skälen 43–51.

Kompensationens karaktär

(43) Terniföretagen anser att tariffen är en laglig kompensation som Società Terni hade rätt till efter exproprieringen av företagets tillgångar och att tariffen därför inte kan klassificeras som statligt stöd.

Kompensationens skälighet

(44) Vad gäller kompensationens skälighet påminner Terniföretagen om tariffens historia och påpekar att alla förlängningar som sträckte sig efter 1991 sammanföll med den allmänna förnyelsen av vattenkraftskoncessioner för andra producenter och att förlängningarna därför var förenliga med principen om att det inte skulle förekomma någon diskriminering mellan Terni och andra egenproducenter vars tillgångar inte hade exproprierats och som därför kunde fortsätta producera och använda el till ett mycket lågt pris.

(45) Terniföretagen påpekar också att ekonomiskt bidrag som de erhållit i form av förmånliga eltariffer aldrig hade överskridit skillnaden mellan kostnaden för el som köps på marknaden och kostnaden för egenproducerad el.

Inverkan på handeln

(46) Terniföretagen hävdar att åtgärden inte har någon inverkan på handeln mellan medlemsstaterna. Nedanstående motiveringar anförs.

a) Cementir – vid Spoletoanläggningen (som får el enligt tariffen) tillverkar och saluför Cementir i huvudsak cement för byggnadsbranschen. Cement kan svårligen ersättas med andra produkter. Det är inte lönsamt att transportera cement och därför är den geografiska marknaden regional eller multiregional. Importen av cement är negligerbar i Italien. Cementirs produktion motsvarar 5 % av den totala nationella efterfrågan och Cementir saluför Spoleto-anläggningens hela produktion i centrala Italien.

b) Nuova Terni Industrie Chimiche – den anläggning som får el enligt tariffen tillverkar ammoniak och salpetersyra. Ammoniak lönar sig endast att transportera till sjöss och förutsatt att hamnarna har lämplig lagringsutrustning. Det finns inga sådana lagringsanläggningar i centrala Italien. Samma gäller för salpetersyra. Terniföretagen hävdar därför att den geografiska marknaden på sin höjd är nationell. Hela den nationella efterfrågan tillgodoses av tillverkningen inom landet och det finns inga handelsflöden.

c) ThyssenKrupp – Terniföretagen hävdar att marknaden för distribution av stålprodukter (inte tillverkning eller försäljning) är nationell. Särskilt gäller att ThyssenKrupps Ternianläggning endast saluför 6 procent av sin produktion i EU.

Berättigade förväntningar

(47) Terniföretagen hävdar sin rätt till berättigade förväntningar med stöd av två motiveringar.

a) För det första hade de italienska myndigheterna i en skrivelse till AEEG uttryckligen bekräftat att tariffen hade en kompensatorisk karaktär och att förlängningen av den befintliga tariffordningen inte behövde förhandsanmälas till kommissionen enligt reglerna för statligt stöd ([13]).

b) För det andra hade kommissionen inte ifrågasatt stödordningen, varken när den första gången förlängdes genom lag nr 9/1991 (som godkändes i samband med ärende nr NN 52/1991) eller när information om den andra förlängningen lämnades i samband med ett annat förfarande avseende statligt stöd (C-13/06).

([11]) Kommissionens beslut SEK/1999/687 av den 11 maj 1999 i mål C-49/98, om de stödordningar som Italien genomfört för sysselsättningsfrämjande åtgärder, artiklarna 15 och 26 i lag nr 196/97, EGT L 42 av den 15.2.2000, s. 1–18.

([12]) Dom av den 15 maj 1997 i mål C-355/95, Deggendorf mot kommissionen, REG 1997, s. I-02549.

([13]) Meddelande av den 16 december 2005 från näringsministeriet (ministero delle Attività produttive) till AEEG.

Godkännande av den andra förlängningen som statligt stöd

(48) Terniföretagen framför vidare i detta sammanhang att när artikel 11.12 i lag nr 80/2005 (i vilken fastställs en förmånlig eltariff för vissa energiintensiva företag på Sardinien, ärende nr C 13/06) anmäldes till kommissionen lämnade de italienska myndigheterna även information och förtydliganden om Ternitariffen så att anmälan kunde anses vara fullständig i den mening som avses i artikel 4.5 i förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([14]). Kommissionen underlät att fatta beslut inom två månader och därför ska tariffen, även om den skulle anses utgöra statligt stöd, vilket inte är fallet, anses vara godkänd med stöd av artikel 4.5i förordning (EG) nr 659/1999 ([15]).

(49) Terniföretagen understryker att som bevis på deras goda tro kan anföras det faktum att om ThyssenKrupp hade hyst tvivel om tariffens förenlighet skulle företaget självfallet inte ha inlett storskaliga investeringar i Terniområdet.

Mottagna belopp

(50) Terniföretagen påpekar att om lag nr 80/2005 inte hade funnits, skulle de med stöd av artikel 20.4 i lag nr 9/1991 (godkänd av kommissionen) ha omfattats av den förmånliga tariffen fram till den 31 december 2007. Cassa Conguaglio hade godkännande från AEEG att under 2006 endast betala ut (såsom förskottsbetalning) de belopp som skulle ha förfallit under 2007 ([16]). De belopp som mottogs fram till den 31 december 2006 bör därför anses vara godkända. Företagen hävdar att bestämmelserna i lagdekret nr 80/2005 i själva verket inte hade genomförts med avseende på dessa belopp.

Rättspraxis enligt Deggendorf-domen

(51) I fråga om rättspraxis enligt Deggendorf-domen förklarar ThyssenKrupp sin villighet att i princip återbetala stödet förutsatt att överenskommelse kan nås om beloppet.

V. **ITALIENS SYNPUNKTER**

Expropriering av Ternis tillgångar och Ternis rätt till kompensation

(52) Italien konstaterar att nationaliseringen av Ternis produktionstillgångar var ett undantag till nationaliseringslagens allmänna regel om att egenproducenter inte ska vara föremål för expropriering. Nationaliseringslagen från 1962 baserade sig på artikel 43 i den italienska grundlagen, enligt vilken vissa företag som tillhandahåller tjänster av uppenbart allmännyttig karaktär eller inom energisektorn kan överföras till staten genom expropriering, förutsatt att de får en kompensation.

(53) Med avseende på kommissionens tvivel rörande möjligheten att expropriera tillgångar som tillhör ett statsägt företag konstaterar Italien att varken artikel 42 eller artikel 43 i grundlagen begränsar begreppet expropriering till privatägd egendom. Italien hävdar att exproprieringen av Società Ternis verksamhet inom elbranschen krävdes enligt lag, eftersom Terni kontrollerades av ett offentligt ekonomiskt organ (*ente pubblico economico*), som till åtskillnad från ett offentligt organ (*ente pubblico*) måste fungera enligt marknadsprinciper. I nationaliseringslagen föreskrivs inga kompensationer för företag som förvaltas av organ som är offentliga i strikt bemärkelse, men däremot nog för Terni med tanke på företagets annorlunda status och funktionssätt.

(54) I fråga om Ternis ägandestruktur understryker Italien att Terni var ett aktiebolag (*società per azioni*) med staten som huvudägare, samtidigt som ett stort antal privata investerare också hade innehav i företaget. Italien har inkommit med dokumentation som visar att Ternis kapital delvis även ägdes privat och att företaget var tecknat på börsen.

(55) Italien ansåg att om Terni fråntas samma rätt till skälig kompensation som övriga privata företag har, utgör detta ett brott mot principen om att inte ingripa i medlemsstaternas egendomsordning, som fastställts i artikel 295 i EG-fördraget.

(56) Italien citerar ett antal domar från *Corte di Cassazione* och *Consiglio di Stato* där dessa domstolar bekräftar att Ternitariffen grundar sig på principen om att jämställa företaget med andra företag som har egenproduktion av el från förnybara källor, och att tariffen därför inte kan höjas genom tillägg som inte är tillämpliga på egenproducenter.

(57) I fråga om övriga elproducenter som också exproprierades konstaterar Italien att alla dessa, med undantag av Terni, var företag som enbart eller primärt verkade inom produktion, import eller leverans av el. Kompensationen från staten motsvarade i regel tillgångarnas marknadsvärde, som beräknades på olika sätt beroende på typen av företag. Som referens användes tillgångarnas bokförda nettovärde som sedan korrigerades med ett antal faktorer som Italien inte redogjorde för närmare. I fråga om vattenkraftproducenter tyder Italiens synpunkter på att den återstående koncessionsperioden hade en inverkan på hur kompensationen beräknades.

([14]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.
([15]) Se fotnot 14.
([16]) Beslut AEEG nr 190/2006.

Ternitariffens karaktär av icke-stöd och godkännande av tariffen enligt reglerna om statligt stöd

(58) Italien hävdar att båda de ursprungliga tariffordningarna – som utgjorde Ternis lagenliga kompensation för expropprieringen av företagets tillgångar – och förlängningarna av dem inte utgör statligt stöd. Som motivering för detta hänvisar Italien till ett antal domar enligt vilka vissa former av kompensationer till företag inte räknas som stöd ([17]), särskilt kompensation för skador och för allmännyttiga tjänster.

(59) Vad gäller ett eventuellt godkännande av Ternitariffen som statligt stöd understryker Italien att lag 9/1991, i vilken den första förlängningen av tariffen fastställs, i god ordning anmäldes till kommissionen som i sin tur godkände lagen. De efterföljande förlängningarna av tariffen, som sammanföll med förlängningar av koncessionerna för vattenkraftsproducenter, följer samma logik som kommissionen inte gjorde några invändningar mot. Italien anser därför att Ternitariffen bör ses som en befintlig åtgärd som inte utgör stöd.

(60) De italienska myndigheterna hävdar att Italien således alltid har handlat i god tro. Italien anmälde inte den ifrågasatta förlängningen av tariffordningen för Terni enligt artikel 88.3 eftersom Italien ansåg att det inte gällde statligt stöd. Italien understryker att kommissionen underrättades om åtgärden (rapport i november 2005 och skrivelse i februari 2006).

(61) I fråga om de politiska motiveringarna bakom den andra förlängningen konstaterar Italien att tariffen är nödvändig för att etablera ett jämlikt spelfält mellan dessa energiintensiva företag som är verksamma Italien och deras konkurrenter i EU ([18]), som också får köpa el till lägre priser (tariff- eller avtalsbaserade) i väntan på att pågående infrastrukturprojekt inom elproduktion och eltransport slutförs. Om tariffen avskaffas skulle de berörda företagen omlokalisera sin verksamhet till länder utanför EU. Detta skulle oundvikligen leda till en industriell kris och allvarliga förluster av arbetstillfällen i de berörda regionerna. Italien anser därför att förlängningen av tariffen bör ses som en tillfällig lösning. Italien hänvisar till slutsatserna från högnivågruppen för konkurrenskraft, energi och miljö ([19]) enligt vilka en långsiktig lösning vore att förbättra förbindelser och infrastruktur och en lösning på medellång sikt vore långfristiga leveranskontrakt och partnerskap mellan kunder och energileverantörer/energiproducenter.

Avsaknad av överkompensation

(62) Rörande avsaknaden av överkompensation lämnar Italien nedan anförda synpunkter. Om Terni hade fått behålla sina produktionstillgångar hade företaget kunnat sälja en del av sin produktion till tredje parter och öka sin vinst. Den ekonomiska skadan för Terni berodde på kraftiga höjningar av elpriserna under årens lopp. Avregleringen av elmarknaderna är fortfarande ofullständig och har ännu inte lett till resultat i form av konkurrenskraftiga elpriser och därför kvarstår behovet av kompensationer till Terni. Terniföretagen betalar för närvarande ett pris (mellan 40 och 72 euro per MWh) som i stort sett motsvarar de elpriser som betalas av företag med en motsvarande förbrukningsprofil i EU. Om Terni hade fått behålla sina tillgångar skulle företaget betala mellan 5 och 7 euro per MWh egenproducerad el. Italien anser därför att tariffen inte inbegriper någon överkompensation.

(63) Italien har lämnat in en ”undersökning” som har genomförts av det privata konsultföretaget *Energy Advisor S.r.l.* på uppdrag av Terniföretagen. Syftet med undersökningen, som kanske hellre bör beskrivas som en enkel kalkyl eftersom den består av en tabell och några sidor med metodförklaringar, är att bedöma produktionstillgångarnas värde och jämföra värdet med den kumulativa fördel som Terni har fått genom tariffen. Undersökningen baserar sig på produktionstillgångarnas bokförda värde som har inflationsjusterats till år 2006. Därefter beräknas den nettofördel som Terni har fått genom tariffen. För perioden 1963–1999 jämförs i undersökningen den årliga elkostnaden för en jämförbar kund (alternativ 2) och de faktiska årskostnader som Terni betalar som ”egenproduktionskostnader” (alternativ 1). I beräkningarna antas att en jämförbar kund är en egenproducent av el (som inte behöver betala t.ex. värmepristillägg, sovrapprezzo termico). För perioden 2000–2006 beräknas förmånen av tariffen såsom skillnaden mellan de årskostnader som hade belastat Terni om tariffen skulle ha beräknats på grundval av företagets egna produktionskostnader (alternativ 1, som inte längre är möjligt efter reformen av tariffen) och de faktiska kostnader som belastade Terni enligt metoden med jämförbar kund (alternativ 2). Undersökningen ledde till följande resultat:

a) Aktualiserat värde (2006) på Ternis tillgångar: 1 687 745 045,19 euro.

([17]) Särskilt dom av den 7.2.1985 i mål C-240/83, ADBHU, REG 1985, s. 00531, dom av den 27.9.1988 i förenade målen 106-120/87, Asteris, REG 1988, s. 05515, dom av den 24.7.2003 i mål C-280/00, Altmark, REG 2003 s. I-07747 och dom av den 22.11.2001 i mål C-53/00, Ferring, REG 2001, s. I-09067.

([18]) Särskilt i Frankrike, Tyskland, Spanien och Finland. Italien har lämnat in en beskrivning av ordningar som Italien hävdar råder i dessa länder till förmån för energiintensiva industrier.

([19]) Första rapporten från högnivågruppen ”*Contributing to an integrated approach on competitiveness, energy and the environment policies – functioning of the energy market, access to energy, energy efficiency and the EU Emission Trading Scheme*” av den 2 juni 2006.

b) Förmån av tariffen (värdet aktualiserat till 2006): 1 400 895 446,90 euro.

(64) Undersökningen visar därför att det inte har förekommit någon överkompensation av Ternis förluster. En prospektiv beräkning av Ternis förmån av tariffen fram till 2010 tyder också på att det inte förekommer någon överkompensation.

EKGS-beslutets och domstolsutslagets otillämplighet på Terni

(65) I fråga om EKGS-beslut nr 83/396 och domstolens utslag i mål C-99/92 lägger Italien fram nedan angivna förtydliganden. EKSG-beslutet gäller varken Cementir eller Nuova Terni, som aldrig har varit verksamma inom stålbranschen. EKSG-beslutet gällde förenligheten hos statligt stöd som hade beviljats i form av återbetalning av en komponent av tariffen, det så kallade värmepristillägget (*sovrapprezzo termico*), till anläggningen som tillhör Ternis ståltillverkning men som ligger i Lovere, i Lombardiet, inte i Terniområdet. Detta stöd kunde endast beviljas privata ståltillverkare. Enligt EKGS-beslutet kunde Lovereanläggningen inte få statligt stöd eftersom Terni ägdes av staten. Domstolens förhandsavgörande gällde frågan om eventuell diskriminering mellan privatägda och statsägda tillverkare. I förhandsavgörandet bekräftades EKGS-beslutet till den del att det inte var diskriminerande att ha olika stödåtgärder för privatägda och statsägda tillverkare.

(66) Terniföretagen hävdar därför att varken EKGS-beslutet eller domstolens utslag kan tillämpas på det berörda fallet eftersom de gäller värmepristillägg som hade ålagts Lovereanläggningen, inte den allmänna specialtariff som hade beviljats de tre anläggningarna i Terniområdet.

ThyssenKrupps planerade nya investeringar i Terni-området

(67) Italien understryker också att den ifrågasatta förlängningen av tariffen enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005 hör samman med ett omfattande investeringsprogram som ThyssenKrupp genomför i industriområdet Terni-Narni. Investeringsprogrammet är avsett att ge ny produktionskapacitet i området. Tariffen är därför avsedd som en tillfällig lösning tills den nya produktionskapaciteten är tillgänglig, och om den avskaffas så äventyras de investeringar som för närvarande genomförs.

Cassa Conguaglios roll och inblandning av statliga medel

(68) I fråga om Cassa Conguaglios karaktär och roll konstaterar Italien att företaget är en rent teknisk mellanhand vars roll begränsar sig till att samla in och omdirigera penningflöden. Cassa Conguaglio kan inte påverka tariffens storlek och har ingen kontroll över medlen. Italien anser därför att a) de medel som Cassa Conguaglio hanterar inte utgör statliga medel, med stöd av domstolens rättspraxis ([20]) och att b) de ändringar som har gjorts i förvaltningen av specialtarifferna med Cassa Conguaglios inblandning 2004 inte har någon inverkan på huruvida tariffen har en kompensatorisk karaktär eller inte.

Rättspraxis enligt Deggendorf-domen

(69) I fråga om rättspraxis enligt Deggendorf-domen konstaterar Italien att det pågår en återvinning av medel från ThyssenKrupp som har avsatt 865 538 euro på ett spärrat konto i väntan på den slutliga återbetalningen som i sin tur väntar på att överenskommelse nås rörande beloppet.

VI. **BEDÖMNING AV STÖDÅTGÄRDEN**

(70) Statligt beviljade kompensationer för expropriering av tillgångar anses i regel inte utgöra statligt stöd. Vid bedömning av denna stödåtgärd är det därför viktigt att först få klarhet i huruvida överföringen av Società Ternis elkraftstillgångar till ENEL gav upphov till en kompensationsskyldighet eller om överföringen ska ses som en ren omorganisering av allmänna medel. Om slutledningen blir att kompensationen var motiverad, måste kommissionen slå fast fram till vilket datum och/eller vilket belopp den förmånliga tariffen för Terni kan anses motsvara en kompenserande åtgärd.

Klassificering som expropriering och rätten till kompensation

(71) När Società Ternis vattenkraftstillgångar år 1962 överfördes till ENEL var Società Terni ett statsägt företag som kontrollerades av ett offentligt ekonomiskt organ (*ente pubblico economico*). De italienska myndigheterna konstaterar att sådana företag måste förvaltas enligt marknadsprinciper. Staten var största aktieinnehavare i Società Terni men delar av kapitalet innehades också av privata investerare och företaget var tecknat på börsen. I nationaliseringslagen föreskrivs inte kompensationer för strikt offentliga organ (*enti pubblici*), men däremot nog för offentliga ekonomiska organ (*enti pubblici economici*) såsom Società Terni. Detta ger en hänvisning om att företagen fungerar enligt skilda principer. Dessutom gäller att andra företag som endast producerade el exproprierades under samma period och dessa företag erhöll kompensation (om än på grundval av andra kriterier).

([20]) Dom i mål C-345/02, Pearle m.fl. REG 2004, s. I-7139, och dom i mål C-379/98, Preussen-Elektra, REG 2001, s. I-02099.

(72) Kommissionen noterar att överföringen av Società Ternis tillgångar utan motsvarande kompensation skulle ha skadat företagets intressen, särskilt med tanke på de privata aktieägarna. Mot bakgrund av principen om jämlik behandling av privatägda och offentligt ägda företag och även med tanke på behovet att skydda Società Ternis privata aktieägares konstitutionella intressen, anser kommissionen att Italiens beslut att behandla Terni på samma sätt som ett privatägt företag i samma ställning och bevilja kompensation för överföringen av företagets tillgångar, kan anses vara motiverat.

Tariffens kompensatoriska karaktär

Den ursprungliga kompensationsordningen

(73) År 1962 beslöt Italien att inte kompensera Società Terni med ett fast belopp baserat på de exproprierade tillgångarnas marknadsvärde (i motsats till vad som gjordes i fråga om företag som endast producerade el). I stället fick företaget kompensation i form av en fastställd volym el till samma pris som företaget skulle ha betalat om det hade fått behålla sina produktionstillgångar. Det bör noteras att denna metod kan motiveras ekonomiskt – att hantera Società Terni som en ”virtuell egenproducent” gav den fördelen att risken för ytterligare skador som med tiden kunde ha åsamkats Terni kunde elimineras, t.ex. stigande elpriser.

(74) Kommissionen kan godta metodens princip. Däremot kan kompensationen för en expropriering inte bestå av en stödordning utan ett definierat slut, utan kompensationen måste fastställas på ett klart och förutsägbart sätt när expropprieringen görs och det berörda företaget måste ges möjlighet att bestrida det föreslagna beloppet. Efter att kompensationspaketet har godtagits kan det inte längre tas upp på nytt i ett senare skede.

(75) I det berörda fallet berodde kompensationens totalbelopp på tariffordningens tidslängd. Enligt det ursprungliga kompensationspaketet som erbjöds av de italienska myndigheterna skulle tariffen tillämpas under minst trettio år och skulle således avslutas år 1992. Società Terni kunde ha bestridit denna mekanism enligt nationaliseringslagen om företaget hade ansett att ordningen var otillräcklig ([21]), men företaget valde att inte göra detta.

(76) Kommissionen har utvärderat om den ursprungliga kompensationsordningen kan anses vara lämplig med tanke på ordningens mekanism och tidslängd.

([21]) Mekanismen för att bestrida kompensationsbeloppet fastställdes i artikel 5.5 i nationaliseringslagen.

(77) I Italien krävs en koncession för att få driva ett vattenkraftverk. Koncessionens tidslängd anpassas så att företaget kan återbetala investeringen. När koncessionen löper ut förlorar företaget i princip rätten att utnyttja tillgångarna. I fråga om kompensationsmetoden för Terni var det ekonomiskt sett motiverat att tillhandahållandet av el till produktionspris inte ska pågå längre än den återstående tiden av koncessionsperioden. Detta verkar också ha varit motiveringen bakom den ursprungliga bestämmelsen i den italienska lagstiftningen om att begränsa den förmånliga tariffen till 1992. Ternis koncession skulle ha löpt ut redan några år tidigare, men det är tänkbart att de italienska myndigheterna avsåg att låta Ternitariffen löpa ut samtidigt som koncessionerna för vattenkraft i Italien allmänt löpte ut år 1992. Dessutom hade Società Terni beviljats en särskilt lång koncession (60 år i stället för 30) och företaget hade därför vid tidpunkten för expropprieringen haft trettio år på sig att återbetala investeringen.

(78) Slutledningsvis konstaterar kommissionen att det ursprungliga kompensationspaketet var skäligt och på inget sätt olagligt.

(79) Den väsentliga frågan i detta sammanhang är huruvida de upprepade förlängningarna av tariffordningen kan anses utgöra en del av kompensationen. Kommissionen anser att så inte är fallet. När staten exproprierar fastställer den på förhand ett absolut kompensationsbelopp eller, som i det aktuella fallet, en kompensationsmekanism. Alla senare justeringar av belopp eller mekanismer innebär oundvikligen en ändring av åtgärdens karaktär, dvs. åtgärden kan inte längre anses vara kompensatorisk till den del den avviker från den ursprungliga ordningen. Att godkänna motsatsen skulle leda till att denna typ av åtgärder inte längre omfattas av kontrollen av statligt stöd.

(80) En medlemsstat kan dock anmäla till kommissionen om sina avsikter att bevilja ytterligare förmåner till ett exproprierat företag. Kommissionen granskar en sådan anmälan individuellt och mot bakgrund av reglerna om statligt stöd med beaktande av de särskilda omständigheter som gäller.

Undersökningen

(81) I den undersökning som beskrivs i skäl 63 hävdas att den kompensation som under flera år beviljades Società Terni och dess efterträdare inte helt motsvarade de exproprierade tillgångarnas marknadsvärde, att det därför inte förekom någon överkompensation och att mottagarna i verkligheten inte har erhållit några fördelar.

(82) Som en preliminär anmärkning vill kommissionen understryka att en analys av skäligheten hos en kompensatorisk mekanism endast kan genomföras på förhand, vilket skulle ha varit vid tidpunkten för exproprieringen. I det sammanhanget bör noteras att de italienska myndigheterna hade valt en mekanism vars syfte var att Società Terni skulle få samma ställning som företaget hade haft om kraftverket inte hade exproprierats, genom att ge företaget tillgång till el till självkostnadspris under koncessionens löptid. Det är därför svårt att följa argumentet om att Terni genom detta arrangemang hade fått mindre än vad företaget legitimt hade rätt till. Kommissionen konstaterar också att även om undersökningens resultat skulle ha motiverats (vilket inte var fallet, som framgår av skälen 88–92, skulle denna omständighet sakna betydelse när det gäller att fastställa huruvida tariffen medförde en fördel för mottagarna.

(83) Här bör påpekas att Italien vid tidpunkten för exproprieringen kunde ha valt att kompensera Terni med ett fast belopp på grundval av de exproprierade tillgångarnas värde. Italien valde dock en annorlunda metod, som gick ut på att Società Terni behandlades som en virtuell egenproducent. Metoden uppfyllde alla ekonomiska kriterier och det är inom denna referensram som förekomsten av en fördel ska utvärderas. Utifrån detta synsätt måste konstateras att fram till den ursprungliga tariffordningens utgångsdatum (och endast fram till detta datum) erhöll mottagarna inte någon fördel. Denna slutsats kan inte ifrågasättas med stöd av beräkningar om alternativa fördelar och förluster, särskilt när beräkningarna genomförs i efterhand.

(84) Med en annorlunda retrospektiv metod (ex-post) fås motstridiga eller t.o.m. ologiska resultat, vilket framgår av nedan anförda exempel. Utifrån ett antagande om att stödmottagarna på grund av kraftigt höjda elpriser erhöll belopp som redan inom de första 10 åren av tariffordningen överskred Ternitillgångarnas marknadsvärde skulle slutledningen enligt den metod som används i undersökningen vara att det förekom en överkompensation, även om exproprieringspaketet utgick från att tariffen skulle tillämpas i 30 år. Detta vore uppenbart fel, eftersom ett sådant resonemang inte beaktar avsikten med den ursprungliga ordningen. Samma måste konstateras om det motsatta fallet, dvs. om man antar att de belopp som erhölls inte räckte till för att täcka tillgångarnas värde.

(85) Dessutom är det helt otänkbart att i samband med en expropriering göra en omkalkylering av fördelar och förluster i efterhand. Det exproprierade företagets ekonomiska resultat på lång sikt kan inte förutspås vid exproprieringen och kan därför inte vara föremål för granskning flera årtionden senare i syfte att motivera ytterligare kompensation.

(86) Undersökningen kan därför anses vara betydelselös och måste förkastas.

(87) Kommissionen har ändå undersökt undersökningens uppgifter och resultat. Resultatet av denna analys är att undersökningsmetoden har brister. Som anförs nedan, innebär metoden en systematisk undervärdering av tariffens fördelar för Terniföretagen och med största sannolikhet en övervärdering av de exproprierade tillgångarna.

(88) För beräkning av tariffens fördelar under perioden 1963–1999 jämförs i undersökningen det pris som Terni har betalt (alternativ 1 – kostnaden för egenproducerad el) med det ordinarie pris som en *jämförbar* kund har betalt, dvs. en egenproducent som var befriad från vissa komponenter i tariffen (alternativ 2). Fördelen beräknas således som *skillnaden mellan de två alternativa förmånliga ordningar som planerats som kompensation för Terni*. Kommissionen noterar att tariffens fördel borde ha beräknats genom att jämföra Ternitariffen med den ordinarie tariff som betalas av ett företag som *inte är egenproducent* och som har Ternis förbrukningsprofil. Det betyder att Ternitariffens fördel underskattas i undersökningen.

(89) För perioden 2000–2006 antas återigen fördelen bestå av skillnaden mellan två förmånliga ordningar, med den enda skillnaden att det pris som Terni betalar motsvarar alternativ 2 (dvs. inte längre alternativ 1 som inte kunde tillämpas efter reformen av tariffen). När denna metod används visar det sig att fördelen för vissa år t.o.m. blir negativ, vilket demonstrerar metodens brister med tanke på att Terniföretagen alltid har betalat enligt en tariff som ligger under marknadspriset. För denna period borde fördelen av tariffen helt enkelt ha motsvarat den kompensatoriska del som betalades av Cassa Conguaglio. Fördelen är därför, återigen, betydligt underuppskattad.

(90) En annan brist i undersökningen gäller tillgångarnas värde. I undersökningen har tillgångarnas bokföringsvärde beräknats som en enkel skillnad mellan posten ”anläggningar och maskiner” i Ternis budget för 1962 (året före nationaliseringen) och samma post följande år. Här bör för det första noteras att det inte finns något konkret bevis på att skillnaden endast kan tillskrivas förlusten av vattenkraftverket. Dock gäller att även om man skulle godta bokföringsvärdet, skulle undersökningens metod ändå ha sina brister. Som Italien har konstaterat är det faktiska värdet för ett vattenkraftverk vid en expropriering kopplat till den tillhörande koncessionens återstående löptid ([22]). Anläggningens bokföringsvärde borde därför ha justerats med tanke på detta. I undersökningen har bokföringsvärdet aktualiserats till 2006 genom en enkel inflationsjustering. Det finns således faktorer som tyder på att tillgångarnas värde överskattas i undersökningen.

([22]) Här bör noteras att det i italiensk lag föreskrivs att när koncessioner för vattenkraft löper ut förlorar vattenkraftsproducenten äganderätten till vissa delar av tillgångarna, särskilt vissa konstruktioner som automatiskt tillfaller staten.

(91) Som slutsats konstateras att undersökningen kan förkastas i sin helhet.

Förlängningarna av tariffen

(92) I fråga om förlängningarna av Ternitariffen uppfattar kommissionen att de var avsedda att motsvara de förnyelser av koncessioner som beviljades andra vattenkraftsproducenter. Vid exproprieringen var dock denna motsvarighet, som utgör grunden för den kompensatoriska mekanismen, endast planerad för trettio år, inte för obegränsad tid. Därför och av de orsaker som anförs i skälen 73–78, har dessa förlängningar inte någon kompensatorisk karaktär.

(93) Denna slutsats är ännu tydligare när det gäller den andra förlängningen av tariffen. Förlängningen avbröt en avvecklingsmekanism som var avsedd att underlätta företagens övergång till full tariff, vilket tydde på att de italienska myndigheterna ansåg att företagen hade fått full kompensation. De facto har Italien på ett omfattande sätt redogjort för faktorerna som ledde till den andra förlängningen och som enbart hörde samman med den industriella politiken (se Italiens synpunkter i skäl 61).

Slutsatser om tariffens kompensatoriska karaktär

(94) Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar kommissionen att Ternitariffen kan anses ha en kompensatorisk karaktär fram till 1992, dvs. att tariffen fram till denna tidpunkt inte utgör statligt stöd. Alla efterföljande förlängningar av tariffen måste dock granskas mot bakgrund av reglerna för statligt stöd.

Förekomst av stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget

(95) Kommissionen har därför utvärderat huruvida den förmånliga tariff som beviljades Terniföretagen efter 1992, särskilt från och med den 1 januari 2005 som är datum för ikraftträdande av artikel 11.11 i lag nr 80/2005, och som är föremål för detta förfarande, utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

(96) Härvid noterar kommissionen Italiens förklaringar om att EKSG-beslut nr 83/396 och domstolens utslag i mål C-99/92 inte är tillämpliga. Kommissionen medger att dessa beslut inte har någon betydelse för utvärderingen av karaktären av statligt stöd i fråga om den tariff som beviljades de tre anläggningarna i Terniområdet.

(97) En åtgärd utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget om den kumulativt uppfyller följande villkor: a) den medför en fördel för mottagaren, b) den beviljas av staten eller med statliga medel och kan tillskrivas staten, c) den är selektiv och d) den påverkar handeln inom gemenskapen och hotar att snedvrida konkurrensen inom EU.

Fördel

(98) Mot bakgrund av det resonemang som förs i skälen 73–94 har kommissionen dragit slutsatsen att den förmånliga tariffen för Terni inte utgjorde någon fördel för mottagarna under den ursprungliga kompensationsperioden, dvs. fram till 1992. För att få klarhet i huruvida det förekommer en fördel behöver utvärderingen därför endast omfatta förlängningarna av tariffen.

(99) Det kan inte finnas något tvivel om att tillgång till el till priser som är lägre än ordinarie elpriser utgör en klar ekonomisk fördel för mottagarna, som därmed har lägre produktionskostnader och starkare konkurrensställning.

Selektivitet

(100) Eftersom den särskilda tariffordningen endast gäller för Ternigruppen är åtgärden selektiv.

Finansiering med statliga medel och statens ansvar

(101) I fråga om finansiering med statens medel bör noteras att från och med 2002 överförs den finansiella belastningen på grund av tariffen till alla elförbrukare i Italien genom en skatteliknande avgift som samlas in av Cassa Conguaglio via eltariffens A4-komponent. Avgiften är obligatorisk eftersom den åläggs genom ett beslut från el- och gasmyndigheten AEEG som genomför nationell lagstiftning. Cassa Conguaglio är ett offentligt organ som har inrättats genom lag och som genomför sina uppdrag med stöd av exakta anvisningar i AEEG-beslutet och relevanta bestämmelser i lagar och förordningar.

(102) Enligt etablerad rättspraxis utgör intäkterna från en avgift som är obligatorisk enligt nationell lag och som betalas till ett offentligt organ som har inrättats genom lag, statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget när intäkterna är öronmärkta för finansiering av en åtgärd som uppfyller de övriga villkoren i samma artikel ([23]).

([23]) Se domarna i mål C-78/76, Steinike & Weinlig, REG 1977, s. 595, och i mål C-47/69, franska regeringen mot kommissionen, REG 1970, s. 00487.

(103) I skäl 68 hänvisar Italien till Pearle-domen ([24]) som motivering för sitt påstående om att medlen som går via Cassa Conguaglio inte utgör statligt stöd. I Pearle-domen fastställde domstolen att intäkterna från en avgift som överförs via ett offentligt organ under vissa, exakt definierade omständigheter inte utgör statliga medel. I fallet Pearle finansierades åtgärderna helt och hållet av en ekonomisk sektor, på initiativ av denna sektor, genom en avgift som var föremål för en ren förmedling via ett offentligt organ och där avgiftsbetalarna var identiska med stödmottagarna. Enligt kommissionen är det aktuella fallet klart annorlunda. Ternitariffen inrättades på initiativ av staten (inte av en ekonomisk sektor), förmånstagarna bar inte någon del av den finansiella belastningen av avgiften, som endast belastar elförbrukarna, och staten kan när som helst via ett AEEG-beslut eller andra bestämmelser i lagar och förordningar ge instruktioner till Cassa Conguaglio om hur medlen som samlats in genom avgiften ska användas. Därför är Pearle-domen inte tillämplig i detta fall.

(104) I Preussen-Elektra-domen, som Italien också hänvisade till i skäl 68 ansåg domstolen att en skyldighet som åläggs privata elleverantörer om att köpa el från förnybara källor till minimipriser som är högre än det verkliga ekonomiska värdet för den typen av el inte utgör statligt stöd eftersom åtgärden inte inbegriper någon direkt eller indirekt överföring av statens medel.

(105) Även här handlar det om ett klart annorlunda fall. I fallet Preussen-Elektra erhölls de medel som behövdes för att finansiera åtgärden direkt från elleverantörerna utan inblandning av något offentligt organ, inte ens i rollen av en passiv mellanhand för överföring av medlen. I ett sådant fall går det inte att fastställa någon överföring av statens medel. I det aktuella fallet kommer medlen emellertid från allmänheten via en skatteliknande avgift som förmedlas via ett offentligt organ innan medlen kanaliseras till de slutliga mottagarna. Det handlar därför om ett klassiskt fall av inblandning av statens medel.

(106) Mot bakgrund av det ovan anförda konstateras därför att den skatteliknande avgiften för finansiering av Ternitariffen utgör statliga medel.

([24]) Dom i mål C-345/02, Pearle m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-7139.

(107) Även kriteriet om att medlen kan tillskrivas staten ([25]) är uppfyllt eftersom den rättsliga grunden för Ternitariffen fastställs i nationell lagstiftning tillsammans med beslut från AEEG, som är ett offentligt organ.

Inverkan på handeln och snedvridning av konkurrensen

(108) I fråga om det sista kriteriet enligt artikel 87.1 – inverkan på handeln mellan medlemsstaterna och snedvridning av konkurrensen – förkastar kommissionen de argument från Terniföretagen som anges i skäl 46 på de grunder som anförs i skälen 109–116.

(109) Stödmottagarnas främsta argument är att de anläggningar som har fördel av tariffen inte är aktiva på den inre marknaden eftersom de säljer största delen av sina produkter på sin inhemska marknad.

(110) Här bör noteras att analysen inte kan begränsa sig till anläggningarna i Terniområdet. Mottagarna utgör del av internationella grupper som är aktiva inom olika sektorer av ekonomin ([26]). Driftsstöd som beviljas en verksamhetsgren eller en anläggning kan användas för att korssubventionera gruppens andra verksamhetsgrenar som är öppna för handel inom gemenskapen. I själva verket kan denna omständighet i sig motivera slutsatsen om att tariffen har en inverkan på handeln mellan medlemsstaterna.

(111) Dessutom gäller att även om det kunde påvisas att huvuddelen av eller hela företagens produktion säljs på den italienska hemmamarknaden, vilket inte är fallet, har detta ingen betydelse när det gäller att fastställa åtgärdens inverkan på handeln inom gemenskapen. Domstolen har slagit fast att stöd till ett företag kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen om företaget konkurrerar med produkter som härrör från andra medlemsstater, även om företaget självt inte

([25]) Se domarna i mål C-303/88, Italien mot kommissionen, REG 1988, s. I-1433, mål C-47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 4393; i mål T-351/02, Deutsche Bahn mot kommissionen, REG 2006, s. II-1047.

([26]) Cementir tillhör Caltagirone-gruppen som har ett antal anläggningar i Italien av vilka en del är verksamma inom export. Företaget tillverkar ett urval cement- och kalkprodukter och kontrollerar en cementtillverkare i Turkiet som exporterar till EU. Nuova Terni Industrie Chimiche tillhör Norsk Hydro-gruppen med verksamhet inom tillverkning av kemikalier och mineralbaserade gödselmedel, olja, gas och petrokemikalier. ThyssenKrupp är ett globalt konglomerat som främst men inte enbart har verksamhet inom ståltillverkning.

exporterar sina produkter. I samma dom konstaterar domstolen att när en medlemsstat beviljar stöd till ett företag kan den inhemska produktionen med hjälp av stödet upprätthållas eller ökas så att företag som är etablerade i andra medlemsstaterna har sämre möjligheter att exportera sina produkter till marknaden i den medlemsstaten ([27]).

(112) Kommissionen har därför undersökt huruvida det allmänt taget förekommer en handel inom gemenskapen inom de berörda sektorerna.

(113) I fråga om cementproducenten Cementir har kommissionen gjort en omfattande analys av cementmarknaden och dess olika segment, särskilt i cementbeslutet från 1994 ([28]). Cement är en tung produkt med lågt värde i förhållande till vikten, vilket kan göra det olönsamt att transportera produkten över långa avstånd. Kommissionen fann emellertid att denna begränsning inte har hindrat handel inom gemenskapen. Det förekommer i praktiken en handel med cementprodukter mellan medlemsstaterna, och de lagstridiga avtal och samordnade förfaranden som tidigare avtalades mellan cementproducenter (vilket har bekräftats i det ovan nämnda beslutet) i syfte att skydda hemmamarknaderna utgör ytterligare ett bevis på att det finns en fungerande konkurrens på EU-nivå.

(114) I fråga om Nuova Terni Industrie Chimiche är det tillräckligt att konstatera att kommissionen i koncentrationsbeslutet genom vilket kommissionen godkände att Norsk Hydro övertar Nuova Terni Industrie Chimiche ([29]) slöt sig till att produkterna som tillverkades vid den kemiska anläggningen i Terni var föremål för handel inom gemenskapen och att den geografiska marknaden var åtminstone EES-omfattande.

(115) I fråga om ThyssenKrupp noterar kommissionen att stålmarknaden är global och mycket konkurrenspräglad. I tidigare beslut har kommissionen redan funnit att de marknadssegment inom vilka ThyssenKrupp har verksamhet är åtminstone EU-omfattande ([30]).

(116) Slutsatsen av detta måste vara att den förmånliga eltariff som har beviljats de tre Terniföretagen sannolikt förbättrar företagens konkurrensställning jämfört med konkurrerande företag på den inre marknaden. Enligt etablerad rättspraxis ([31]) bör man i sådana fall anse att handeln inom gemenskapen kan påverkas och att konkurrensen kan snedvridas.

Slutsatser rörande förekomsten av stöd

(117) Mot bakgrund av det ovan anförda har kommissionen dragit slutsatsen att den förmånliga tariff som beviljades Terniföretagen från och med den 1 januari 2005 utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget och att stödet endast kan godkännas om det omfattas av något av undantagen enligt fördraget.

Bedömning av åtgärden som nytt stöd och stödets lagenlighet

(118) Åtgärden kan inte anses utgöra befintligt stöd, av de orsaker som anförs i skälen 119–133.

(119) Den ursprungliga bestämmelsen i lag nr 9/1991 som anses vara godkänd vad gäller statligt stöd ändrades år 2005 genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005.

(120) Här bör noteras att innehållet i den uttryckligen godkända tariffen och i den tariff som infördes genom lag nr 80/2005 endast skenbart är liknande.

(121) Enligt lag nr 80/2005 ska Terni fortsätta att åtnjuta en förmånlig tariff fram till 2010. Även om den andra förlängningen skulle ha varit en rent tidsmässig förlängning skulle den ha utgjort nytt stöd. Enligt etablerad rättspraxis ska en ändring av löptiden för befintligt stöd anses utgöra nytt stöd ([32]).

(122) En närmare granskning visar dock att skillnaderna mellan de två åtgärderna är mycket större.

(123) Innan lag nr 80/2005 trädde i kraft baserade sig Ternitariffen (och den årliga justeringen) fortfarande på den ursprungliga principen om att Terni skulle få motsvarande behandling som egenproducenter får. Genom lag nr 80/2005 bryts motsvarighetsprincipen och Terni behandlas inte längre som en egenproducent. Det pris som fastställdes för 2005 råkar sammanfalla med 2004 års pris, men prisbildningsmekanismen har genomgått en grundläggande förändring, eftersom det nya priset justeras på grundval av genomsnittliga ökningar av elpriserna med en garanti om att tariffen aldrig stiger med mer än 4 procent per år, oavsett prisökningarnas storlek.

([27]) Dom i mål C.102/87, Republiken Frankrike mot kommissionen, REG 1988, s. 04067.

([28]) Kommissionens beslut av den 30 november 1994 (ärende IV/33.126 och 33.322 – cement), EGT L 343/1994, s. 1–158.

([29]) Beslut IV/M.832 av den 25.10.1996, Norsk Hydro/Enichem Agricoltura – Terni (II).

([30]) Se bl.a. beslut IV/M.925, Krupp-Hoesch/Thyssen av den 11 augusti 1997.

([31]) Se bl.a. dom i mål C-730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 02671, punkt 11, och dom i gemensamma målen C-393/04 och C-41/05, Air Liquide Industries mot Ville de Seraing et Province de Liège. REG 2006, s. I-05293.

([32]) Se t.ex. dom i förenade målen T-127/99 och T-148/99, Territorio Historico de Alava mot Diputacion Foral de Alava, REG 2002, s. II-012575, punkterna 173–175.

(124) Stödnivån stiger också på grund av en ökning av de volymer som tillhandahålls till förmånligt pris. Degressivitetselementet avskaffas helt.

(125) Här bör understrykas att även om stödnivån skulle ha förblivit oförändrad, hade man ändå varit tvungen att dra samma slutsatser, i enlighet med den argumentering som generaladvokat Fennelly framför i ärendet Italien och Sardegna Lines mot kommissionen ([33]). I sin bedömning av vad som utgör en betydande ändring av en ordning, konstaterade generaladvokat Fennelly att ”[i]nförandet av en helt ny metod att faktiskt tillhandahålla stöd på samma nivå innebar obestridligen en väsentlig ändring av det ursprungliga stödprogrammet”.

(126) Kommissionen noterar också att mot bakgrund av de olika mekanismer som styr tariffen är det omöjligt att i den nya åtgärden från 2005 särskilja vilken del som fram till 2007 skulle fortsätta utgöra befintligt stöd och vilken ändring som kan klassificeras som nytt stöd ([34]).

(127) Kommissionen anser därför att den åtgärd som kallas den ”andra förlängningen” i själva verket är en helt ny stödordning eftersom den utgör en väsentligt ändrad version jämfört med ordningen som omfattas av 1991 års beslut.

(128) Mot bakgrund av det ovan anförda måste åtgärden anses utgöra nytt stöd från och med den 1 januari 2005, dvs. det datum då förlängningen av tariffen gjordes tillämplig genom lag nr 80/2005 ([35]).

(129) Påståendet i skälen 48–60 om att åtgärden bör anses vara godkänd enligt artikel 4.5 i förordning nr 659/1999 eftersom kommissionen hade underrättats om åtgärden men inte fattat beslut inom tidsfristen, är uppenbart ogrundat. Det finns en väsentlig skillnad mellan å ena sidan att anmäla en åtgärd enligt artikel 88.3 och å andra sidan att endast underrätta kommissionen om förekomsten av en åtgärd. I Breda Fucine Meridionali-domen ([36]) fastställde förstainstansrätten nämligen att överlåtelsen av dokument som inte är riktade till generalsekreteraren och som inte innehåller en uttrycklig hänvisning till artikel 93.3 i EG-fördraget, inte kan räknas som en giltig anmälan.

([33]) Förenade målen C-15/98 och C-105/99, Italien och Sardegna Lines mot kommissionen, REG 2000, s. I-8855, punkt 74, i förslaget till avgörande.

([34]) Dom i förenade målen T-195/01 och T-207/01, Government of Gibraltar mot kommissionen, REG 2002, s. II-02309.

([35]) Genom konversionen av lagdekret nr 80/05 trädde förlängningen av tariffen i kraft retroaktivt från och med den 1 januari 2005.

([36]) Dom i förenade målen T-126/96 och T-127/96, Breda Fucine Meridionali mot kommissionen, REG 1998, s. II-3437, punkt 47.

(130) Endast åtgärder som tillbörligen anmäls enligt artikel 88.3 och som inte genomförs före ett kommissionsbeslut kan omfattas av de processuella tidsfrister som fastställs i förordning 659/1999. I det aktuella fallet råder inget tvivel om att artikel 11.11 i lag nr 80/2005 inte anmäldes.

(131) Dessutom gäller, enligt artikel 4.6 i förordning 659/1999, att om kommissionen inte har fattat ett beslut inom tidsfristen på två månader, anses stödet ha godkänts förutsatt att medlemsstaten i förväg har anmält om sina avsikter att genomföra åtgärden och om kommissionen inte fattar ett beslut inom 15 arbetsdagar från mottagandet av anmälan. I det aktuella fallet lämnade Italien inte någon förhandsanmälan. Därför gäller att även om Terniföretagens påståenden skulle ha varit motiverade, vilket inte är fallet, såsom förklaras i skälen 129 och 130, skulle artikel 4.6 i förordning 659/1999 inte vara tillämplig.

(132) Eftersom Italien inte hade anmält artikel 11.11 i lag nr 80/2005 är stödet olagligt.

Stödets förenlighet med bestämmelserna

Första förlängningen

(133) Även om detta förfarande endast gäller den andra förlängningen av tariffen bedömer kommissionen det vara lämpligt att lägga fram ett antal överväganden om den första förlängningen och dess godkännande enligt reglerna om statligt stöd.

(134) Den första förlängningen av Ternitariffen fastställdes i artikel 20.4 i lag nr 9/1991. Denna lag förklarades vara förenlig med reglerna om statligt stöd (ärende NN 52/1991) ([37]). I det kommissionsbeslut som meddelades Italien anges inte vilka artiklar i lagen som förklarades vara förenliga. De interna dokument som utgör grunden för kommissionens beslut innehåller dock en kort beskrivning och bedömning av de artiklar som är relevanta när det gäller statligt stöd. Det finns inget omnämnade om lagens artikel 20.4 i vilken föreskrivs en förlängning av Ternitariffen.

(135) Det är därför tyvärr omöjligt att utifrån så knapphändig information spåra det resonemang som då fördes, och särskilt att få reda på om kommissionen hade granskat och avsåg att godkänna Ternitariffen.

([37]) Se fotnot 5.

(136) Eftersom Italien anmälde hela lagen och eftersom beslutet om godkännande också gäller hela lagen, bör emellertid anses att kommissionens beslut från 1991 omfattar Ternitariffen.

Den ifrågasatta andra förlängningen

(137) Trots det allmänna förbudet mot statligt stöd som fastställs i artikel 87.1 i EG-fördraget kan ett stöd förklaras vara förenligt om det omfattas av något av de undantag som uppräknas i EG-fördraget.

(138) Det statliga stöd som beviljades enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005 kan klassificeras som driftsstöd.

(139) Enligt etablerad rättspraxis är driftsstöd, dvs. stöd som är avsett att lindra ett företags sådana kostnader som företaget normalt måste bära i den dagliga förvaltningen eller den normala verksamheten, i regel snedvrider konkurrensen i en omfattning som strider mot gemensamma intresset inom de sektorer där stödet har beviljats ([38]). Kommissionen noterar att driftsstöd som beviljas i form av förmånligt elpris till ett energiintensivt företag, dvs. ett företag där elförbrukningen är en av de största kostnadsfaktorerna, är ett särskilt snedvridande slag av stöd eftersom stödet har en betydande och direkt inverkan på företagets produktionskostnader och således på företagets konkurrensställning.

(140) Driftsstöd kan under särskilda omständigheter beviljas enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd av miljön ([39]). Den berörda tariffen tjänar dock inget miljösyfte.

(141) I undantagsfall kan driftsstöd beviljas i stödområden som är stödberättigade enligt undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget. Under den period som granskas var regionen Umbrien inte berättigad till stöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget.

([38]) Se domar i mål C-86/89, Italien mot kommissionen, REG 1990, s. I-3891, punkt 18, mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkt 50, och mål T-459/93, Siemens mot kommissionen, REG 1995, s. II-1675, punkt 48.

([39]) EGT C 37, 3.2.2001, s. 3.

(142) Även om de två förlängningarna utgör olika slags åtgärder, som förklaras i skälen 123–127, anser kommissionen det vara värdefullt att minnas att regionen Umbrien vid den tidpunkt då den första förlängningen beviljades gick genom en allvarlig ekonomisk kris som särskilt påverkade stål- och kemisektorerna i Terni-området. Denna kris, som nådde sin kulmen i början av 1990-talet, kom till kommissionens kännedom när kommissionen 1997 godkände den italienska kartan över områden som är stödberättigade enligt artikel 87.3 c ([40]). Terni- och Perugia-områdena förklarades vara stödberättigade enligt strukturfondernas mål 2.

(143) År 2005, året då lag nr 80/2005 antogs, hade dock den strukturella justeringen till stor del redan genomförts. I den föreslagna kartan över regionalstöd för perioden 2007–2013 kommer Umbrien att helt förlora sin status som stödområde. Därför, och även om det är svårt att veta huruvida aspekter rörande regional utveckling har haft inverkan på det ursprungliga beslutet om godkännande, är det i alla fall klart att kommissionen inte kan förlita sig på sådana överväganden vid bedömning av den andra förlängningen av tariffen.

(144) Italien har inkommit med omfattande redogörelser för de industripolitiska orsaker som låg bakom den andra förlängningen av Ternitariffen (se skäl 61). Kärnan i Italiens argument för motivering av tariffen är att energiintensiva företag i andra medlemsstater också kan dra nytta av de reducerade elpriserna och att tariffen är nödvändig som en övergångsåtgärd för att undvika omlokalisering utanför EU i väntan på att elmarknaden avregleras helt och infrastrukturen förbättras. Dessa förklaringar motsäger dock Italiens påstående om att Ternitariffen fortfarande är kompensatorisk och de erbjuder inte någon motivering för en justering av exproprieringspaketet.

(145) Kommissionen noterar att domstolen har fastställt att ”den omständigheten att en medlemsstat genom ensidiga åtgärder försöker anpassa konkurrensvillkoren i en viss näringssektor till de villkor som gäller i andra medlemsstater inte kan frånta dessa åtgärder deras karaktär av stöd” ([41]). Vidare måste Italiens argument om att ett sådant statligt stöd kan motiveras med förekomsten av ett annat (lika snedvridande) statligt stöd i EU förkastas fullständigt. Ett sådant synsätt skulle leda till en

([40]) Statligt stöd nr 27/1997, kommissionens beslut av den 30 juni 1997 (skrivelse SG(97) D/4949).

([41]) Se t.ex. dom i mål 372/97, Republiken Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-03679, punkt 67.

”stödanarki” och skulle gå emot själva syftet med kontrollen av statligt stöd. I fråga om den påstådda risken för omlokalisering utanför EU konstaterar kommissionen att det inte finns något tidigare fall i kommissionens beslutspraxis eller i domstolarnas rättspraxis där ett sådant argument skulle ha godkänts som motivering för att bevilja statligt stöd. I det berörda fallet behöver kommissionen inte ens överväga denna fråga eftersom de italienska myndigheterna inte har lämnat någon motivering för ett sådant påstående. Särskilt gäller att inga bevis har lämnats för att tariffen skulle ha varit nödvändig och proportionerlig för att förebygga denna risk.

(146) De slutsatser från högnivågruppen som omnämns i skäl 61 har ingen relevans eftersom de dels återspeglar utgången av en allmän politisk debatt, dels inte utgör lagligen bindande bestämmelser. Här bör dock noteras att de lösningar som gruppen framförde och som Italien hänvisade till inte inbegriper beviljandet av statligt stöd.

(147) Eftersom stödet inte omfattas av något av undantagen enligt artikel 87 i EG-fördraget måste den andra förlängningen av den förmånliga tariffen till fördel för Terniföretagen förklaras vara oförenlig med den gemensamma marknaden.

(148) Enligt rådets förordning (EG) nr 659/1999 ([42]) om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget måste i fall av olagligt stöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden den effektiva konkurrensen återställas och stödet jämte ränta återkrävas utan dröjsmål.

Berättigade förväntningar

(149) Enligt etablerad rättspraxis gäller att när ett stöd har beviljats utan föregående anmälan enligt artikel 88.3 i EG-fördraget kan stödmottagaren inte ha berättigade förväntningar om att stödet är lagenligt ([43]). En uppmärksam ekonomisk aktör bör normalt kunna avgöra om anmälningsförfarandet har efterföljts och om stödet är lagenligt.

(150) Det är dock inte uteslutet att en mottagare av stöd som har beviljats olagligt kan få förlita sig på undantagsomständigheter på grundval av vilka mottagaren på ett berättigat sätt hade antagit att stödet var lagligt och därför vägrar att återbetala stödet ([44]). Kommissionen har undersökt huruvida de undantagsomständigheter som Terniföretagen hänvisar till i skäl 47 kunde ha lett dem till att ha sådana berättigade förväntningar.

(151) Mottagarna hävdar att Italien har intygat att åtgärden inte har karaktär av stöd och att kommissionen inte hade ifrågasatt åtgärden, varken när den första gången förlängdes eller när information lämnades om den andra förlängningen.

(152) Vad gäller det första påståendet, räcker det med att påminna om att enligt etablerad rättspraxis kan berättigade förväntningar aldrig bygga på den stödbeviljande medlemsstatens agerande. Förstainstansrätten har särskilt slagit fast att ”det ifrågasatta beslutets rättsenlighet på intet sätt påverkas av att [medlemsstatens] myndigheter oriktigt kan ha väckt förhoppningar utan att kommissionen ens underrättades därom” ([45]).

(153) Endast gemenskapens administration kan genom sitt agerande ge anledning till berättigade förväntningar. Domstolen har särskilt slagit fast att en person inte kan åberopa kränkning av denna princip utom om personen har fått exakt försäkran (understrykningen lagd till efteråt) från gemenskapens administration ([46]).

(154) Terniföretagen hävdar att åtgärden inte ifrågasattes 1991 när kommissionen godkände lag nr 9/1991. Här bör påpekas att kommissionens beslut från 1991 endast täcker den åtgärd som fastställs i lag nr 9/1991, dvs. godkännandet av den åtgärden kan inte väcka berättigade förväntningar rörande lagenligheten eller förenligheten hos den nya stödåtgärd som infördes genom lag nr 80/2005. Även om kommissionen uttryckligen hade konstaterat att 1991 års åtgärd inte utgjorde stöd, vilket heller inte var fallet, kunde stödmottagarna inte anta att 2005 års åtgärd automatiskt inte skulle utgöra stöd, eftersom det finns många omständigheter som kan göra att en åtgärd som inte bedöms vara en stödåtgärd omvandlas till att utgöra statligt stöd.

(155) Dessutom bör ordalydelsen i kommissionens beslut som det anmäldes till Italien, och enligt vilket stödåtgärderna i lag nr 9/191 och lag nr 10/1991 förklaras vara förenliga, åtminstone ge en antydan om det motsatta, dvs. att Terni-åtgärden nog utgjorde stöd.

([42]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

([43]) Dom i mål 24/95, Alcan Deutschland, REG 1997, s. I-1591, punkterna 25, 30 och 31 och dom i förenade målen C-183/02 P och C-187/02, Demesa and Territorio histórico de Álava mot kommissionen, REG 2004, s. I-10609, punkt 45.

([44]) Dom i mål C-5/89, kommissionen mot Tyskland, REG 1990, s. I-3437, punkt 16.

([45]) Se dom i mål T-109/01, Fleuren Compost mot kommissionen, REG 2004, s. II-127, punkterna 141–143.

([46]) Dom i mål C-506/03, Tyskland mot kommissionen, REG 2005, s. I-0000, punkt 58.

(156) Kommissionens beslut kan därför omöjligen ha gett stödmottagarna exakt försäkran om att tariffen inte har karaktären av stöd, utan på sin höjd en berättigad förväntning om att 1991 års förlängning av tariffen är förenlig. Däremot finns det inga grunder till förväntningar i fråga om 2005 års förlängning. Därför bör även detta argument avfärdas.

(157) I fråga om kommissionens påstådda underlåtenhet att agera korrekt när den tog emot information om den andra förlängningen av tariffen, kan konstateras att påståendet uppenbart är ogrundat. Italien påstår sig ha nämnt Ternitariffen i 2005 års rapport om statligt stöd. Närmare upplysningar om den åtgärd som fastställs i artikel 11.11 i lag nr 80/2005 lämnades emellertid först i februari 2006 på begäran av kommissionen, vid undersökningen om förekomsten av statligt stöd i samband med artikel 11.12 i samma lag (statligt stöd C-13/06). Kommissionen inledde det formella undersökningsförfarandet i juli 2006.

(158) Den korta tid som förlöpte mellan det att informationen tillhandahölls och kommissionen åtgärder visar tydligt att kommissionen agerade korrekt.

(159) Mot bakgrund av det ovan anförda har kommissionen slutit sig till att det inte finns några undantagsomständigheter som kan ha föranlett Terniföretagen att ha berättigade förväntningar rörande den ifrågasatta åtgärdens lagenlighet.

Återkrav

(160) Allt oförenligt stöd som har mottagits av ThyssenKrupp, Cementir och Nuova Terni Industrie Chimiche med stöd av artikel 11.11 i lag nr 80/2005 och som täcker perioden från och med den 1 januari 2005 (se skäl 26) ska återkrävas, med ränta, enligt kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([47]).

(161) Här bör påminnas om att syftet med återkravet är att återställa mottagarnas konkurrensställning som den var innan det oförenliga stödet beviljades. När Terniföretagens konkurrensställning före införandet av lag nr 80/2005 fastställs bör man beakta den befintliga stödåtgärden enligt lag nr 9/1991, som godkändes enligt reglerna om statligt stöd fram till 2007.

([47]) EUT L 140, 30.4.2004, s. 1–134.

(162) Kommissionen anser därför att de återstående belopp som mottagarna under 2005, 2006 och 2007 hade varit berättigade till enligt lag nr 9/1991, om lag nr 80/2005 inte hade genomförts, kan dras av från de belopp som återkrävs, om Italien anser att mottagarna enligt nationell lag är berättigade till dessa återstående belopp.

VII. **SLUTSATSER**

(163) Kommissionen anser att Italien olagligen och i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget har genomfört artikel 11.11 i lagdekret (*Decreto-legge*) nr 80/05, som omvandlats till lag nr 80/2005 om ändring och förlängning till 2010 av den förmånliga eltariff som tillämpas på de tre Terniföretagen. Kommissionen anser att åtgärden, som utgör ett rent driftsstöd, inte omfattas av något av undantagen enligt EG-fördraget och att den därför är oförenlig med den gemensamma marknaden. De delar av ovan nämnda åtgärd som ännu inte har beviljats eller betalats ut får därför inte genomföras. Det stöd som redan har betalas ut ska återkrävas. De belopp som mottagarna enligt lag nr 9/1991 hade varit berättigade till under 2005, 2006 och 2007 får dras av från det belopp som återkrävs.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Det statliga stöd som Italien har genomfört till förmån för ThyssenKrupp, Cementir och Nuova Terni Industrie Chimiche är oförenligt med den gemensamma marknaden.

2. Det statliga stöd som Italien har beviljat men ännu inte betalat ut till ThyssenKrupp, Cementir och Nuova Terni Industrie Chimiche är också oförenligt med den gemensamma marknaden och får därför inte genomföras.

Artikel 2

1. Italien ska från mottagarna återkräva det stöd som avses i artikel 1.1.

2. De belopp som ska återkrävas ska innefatta ränta för hela perioden från och med den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats.

3. Räntan ska beräknas enligt systemet med kapitaliserad ränta som anges i förordning (EG) nr 794/2004.

Artikel 3

1. Italien ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från mottagarna återkräva det olagliga och oförenliga stöd som avses i artikel 1.

2. Återkravet ska ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut.

3. Italien ska se till att detta beslut genomförs inom fyra månader från dagen för anmälan.

Artikel 4

1. Italien ska hålla kommissionen underrättad om hur de nationella förfarandena för att genomföra detta beslut framskrider fram till att förfarandena har slutförts.

2. Inom två månader från den dag då detta beslut anmälts ska Italien lämna ingående upplysningar om de totala belopp (kapital och ränta) som ska återkrävas från mottagarna och en detaljerad beskrivning av de åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att efterleva detta beslut. Inom samma tidsfrist ska Italien överlämna till kommissionen alla dokument som visar att mottagarna har beordrats att återbetala stödet.

3. Efter den period på två månader som avses i punkt 2 ska Italien på begäran av kommissionen överlämna en rapport om vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att följa detta beslut. Rapporten ska också innehålla detaljerad information om de stödbelopp och motsvarande ränta som redan har återvunnits från mottagarna.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 20 november 2007.

På kommissionens vägnar

Neelie KROES

Ledamot av kommissionen